

info

Št. 57 · julij 2000 · Slovenska izdaja

Commission
Internationale
pour la
Protection
des Alpes

Internationale
Alpenschutz-
kommission

Commissione
Internazionale
per la Protezione
delle Alpi

Mednarodna
komisija za
varstvo Alp

Avstrija
Francija
Italija
Liechtenstein
Nemčija
Slovenija
Švica

včeraj

danes

jutri

Prihodnost krajin v Alpah

Živete in žive krajine

Draga bralka, dragi bralec!

»Izkušeni ljudje se neradi vračajo v okolje, ki so ga nekoč imeli zelo radi.« Tako je rekel nemški pisatelj Friedrich Nietzsche. In to izjavo bi lahko prenesli na podobo krajine, saj je v nas zasidrana trdna slika o tem, kako krajina izgleda, kako mora izgledati. Primerjava med predstavo v naših glavah in tisto iz resničnega sveta pa lahko na določenem mestu povzroči pravi šok. Kaj vse se je v obdobju ene generacije

zaščitila, kadar je to v nacionalnem interesu, a težave pri pripravljenosti za sprejem takih odločitev so znane. Z velikimi težavami je nekaj odstotkov teh objektov prišlo pod varstvo narave. Nikjer v Srednji Evropi ni bilo mogoče v zadostni meri zagotoviti naravnih prednostnih površin, rastlinske in živalske vrste pa izumirajo naprej. Medtem smo se tudi naučili, da moramo pojmovati varstvo narave ne le po posameznih področjih, temveč kot prostorsko in časovno vseobsežno načelo vsake dejavnosti, ki je pomembna za naravo. V zadnjem času se preskušamo s čarobno formulo «trajnosti». In kljub temu je nekaj šlo svojo pot. Zaradi strukturnih sprememb v kmetijstvu se tako naši ekstenzivno rabljeni gorski predeli razgozdujejo. Na južnih strmih površinah je ta proces že precej napredoval, na severni strani Alp pa je še malo opazen in še ni obravnavan.

Še enkrat, krajina se stalno spreminja. Mi pa smo prva generacija, ki se mora vprašati, kakšno krajino želimo. Nujno bo razpravljati o tem, kako želijo prebivalci sami skrbeti za krajino, ki ustreza njihovim potrebam. Kako želimo živeti? Kaj nam je sveto? Kam želimo iti? S kom želimo sodelovati? Resno se bomo morali lotiti vprašanj, kako želimo v prihodnje upravljati sisteme. Potrebni so torej vzorčni modeli, ki jih moramo določiti skupaj z lokalnimi prebivalci. Pravzaprav je to neverjetno napeta zgodba, ki se jo bomo morali lotiti kot udeleženci. Pri rabi zemljišč pa sta zaželeno inovativnost in fantazija.

spremenilo, čemur smo se v regiji, kjer živimo, neopazno privadili!

Kaj to pomeni za krajino prihodnosti? Tradicionalna kulturna krajina se je nekoč razvijala v dinamični izmenjavi med prebivalci – ti so večinoma izkoriščali zemljo – in njihovim okoljem. Zaradi velikih preobratov v zadnjih desetletjih je velik del lokalnega prebivalstva izgubil neposredno možnost vplivanja na krajino, s tem pa je varstvo narave in krajine postala javna naloga. Od takrat naprej strokovnjaki ugotavljajo, kateri objekti so pomembni, oblast pa naj bi jih

*dr. Mario F. Broggi,
direktor Švicarskega zavoda za raziskovanje gozdov,
snega in krajine (WSL)*

VSEBINA

● KRAJINA

- 4 Prihodnost krajina v Alpah
- 5 Nacionalni raziskovalni program v Švici
- 6 Alpski krajini grozijo rekreativci

BELA KNJIGA/ ČRNA LISTA

- 7 Povečanje vrednosti domače pasme ovac: spodbuda za hribovsko kmetijstvo

Les Sybelles: povezava šestih smučičč

MOUNTAIN FORUM

- 8 Informacijsko stičišče za Alpe

LETNA STROKOVNA KONFERENCA

- 9 Alpski turizem: ekonomska kakovost – ekološka kakovost

● ALPSKA KONVENCIJA

- 10 V Alpski konvenciji se je začelo premikati
- 11 Prometni protokol na dobri poti
Reševanje sporov: problem rešen

PROMET

- 12 Tranzit skozi Alpe in obremenitev zraka

AKTUALNO

- 13 Alemagna? Nikoli!

Povezanost v Alpah na obisku v Sloveniji

● POROČILA IZ DEŽEL

- 14 25 let angažmaja za Alpe

Alpe niso kraj za masovni turizem

- 15 Aktivna CIPRA Nemčija

Prireditev: uresničevanje Alpske konvencije

Raziskovalni projekt »Prekomejni prostorski plani v slovensko-avstrijskem alpskem prostoru«

Bodo v Liechtensteinu uvedli dajatev glede na zmogljivost – ali vendarle ne?

● ALPSKO MESTO

- 16 Maribor: alpsko mesto leta 2000

MARIBOR
alpsko mesto
leta 2000

Prihodnost krajina v Alpah

Vse do 20. stoletja je bila krajina v Alpah samo rezultat geoloških in drugih naravnih dogodkov, v katere so se vtisnili posamezni znaki dejavnosti človeka. Od srede 20. stoletja pa se je krajina začela razvijati v nekaj, kar se da oblikovati in na kar lahko vplivamo po racionalnih ali emocionalnih, estetskih ali bioloških merilih in kar lahko varujemo. Tako je krajina postala dobrina, ki ima za človekovo dejavnost – ločeno od uporabnosti – določeno vrednost. Hkrati pa tehnični napredek pogosto povzroča prekomerno izrabo krajine, zaradi česar narava nima več regeneracijske sposobnosti. Z opuščanjem hribovskega kmetijstva v pomembnem delu alpske krajine se za ravnanje z alpsko krajino zastavljajo odločilna vprašanja. In teh vprašanj o ravnovesju med kulturno krajino in naravno krajino ne smemo več odrivati in jih prepustiti kasnejšim generacijam.

© Gesellschaft für ökologische Forschung e.V., München

Ur. – Primerjava med panoramo alpske doline z začetka 20. stoletja in enako panoramo današnjih dni govori zase. Krajina se razvija glede na vrsto in intenziteto rabe. Včasih sta širjenje gozdov zajezila kmetijstvo in zlasti gozdna paša. Daljnosežni naravni pojavi predvsem s konca 19. stoletja so bili povod za sprejem prvih zakonov in uredb o gozdovih v alpskih državah. Na prvem mestu je bila ločitev med gozdom in kmetijskimi površinami, kar je marsikje že pomenilo prepoved gozdne paše. V zadnji tretjini 20. stoletja je za hribovsko kmetijstvo nastopilo obdobje krize, ki traja še danes in pri katerem je najbolj opazna ponovna gozdnatost opuščanih kmetijskih površin. Obenem pa so se na ugodnih legah v Alpah začele širiti gradbene dejavnosti, ki med seboj niso usklajene in novih objektov ne prilagajajo posebnemu naravnemu prostoru, prav tako pa ne upoštevajo dejstva, da so razpoložljive površine omejene.

Krajina kot rezultat dejavnosti človeka

Dlje časa je bila krajina rezultat dejavnosti (za preživetje) domačega prebivalstva. Da bi povečali proizvodnjo, so kmetje razvili načine, ki so prilagojeni naravnemu okolju in nanj istočasno tudi vplivajo. Ideja o gradnji stopnic na strmih pobočjih z namenom, da bi poenostavili delo na polju ter preprečili erozijo rodovitne zemlje, je zelo preprosta. Za njeno uresničitev s pomočjo zelo enostavnih sredstev je bila potrebna zelo prefinjena tehnologija in kompleksno delo skupnosti. Ta struktura ima na krajino trajen vpliv

Foto: CIPRA

tudi po opustitvi ustreznih površin. Z mehanizacijo v kmetijstvu so določene dejavnosti, ki so oblikovale krajino, izgubile svoj gospodarski pomen, kljub temu pa so krajine obdržale svojo estetsko vrednost in so tako znak za istovetnost posamezne regije. Obenem ponujajo enkratno biotsko raznovrstnost, ki je na izključno gozdnati ali intenzivno obdelani površini ni mogoče najti.

Danes predstavlja izziv razvijanje takih strategij, ki bodo dopuščale rabo krajine v skladu s pričakovanji družbe in zagotavljale njeno financiranje. Tu mislimo predvsem na identiteto, estetiko, atraktivnost za turizem, biotsko raznovrstnost. V ta sklop sodi tudi izločitev območij, na katerih se lahko naravna dinamika odigra brez vpliva človeka, četudi je mit o tem, da se bo obstoj narave brez človeških posegov porušil, v Alpah še zelo živ.

Hribovski kmetje kot krajinski vrtnarji?

V marsikateri alpski državi se plačujejo storitve, ki jih kot krajinski vrtnarji opravljajo hribovski kmetje, kar nasprotuje predstavi kmeta, ki jo ima o sebi, saj je do nedavnega veljalo, da je kmet gospodaril s prostorom, da bi tako iz njega dobil pridelek. Nenadoma pa družba pričakuje storitev namesto proizvoda. Postavlja se zahteva, da se ohranjata podoba in identiteta ter zagotavlja biotska raznovrstnost. Na ta način je postavljen na glavo red, ki je veljal mnogo generacij.

Srednjeročno se bo moralo hribovsko kmetijstvo osredotočiti na dve področji: po eni strani na izdelovanje zelo kakovostnih, specifičnih in značilnih proizvodov, po drugi strani pa na urejanje krajine. Iluzorno bi bilo, če bi, recimo, industrijsko kmetijsko proizvodnjo mleka hoteli narediti konkurenčno v gorskih predelih, kajti proizvodni pogoji niso primerljivi, proizvode pa lahko ponovno najdemo na istem »prostem« trgu. Prihodnost hribovskega kmetijstva potrebuje zato izrabo svojih prednosti, modernizacijo »know-howa« in ozaveščenje glede lastnih posebnosti in izvirnosti, hkrati pa tudi razširitev ponudbe na področju oblikovanja krajine. Povpraševanje obstaja in zadovoljuje koristi kmetovalcev, krajine in njenih »potrošnikov« kakor tudi koristi biotske raznovrstnosti.

Krajina prihodnosti potrebuje demokratično razpravo

O krajini prihodnosti je potrebna demokratična razprava. Raziskave javnega mnenja pri turistih te razprave ne morejo nadomestiti. Prav tako je potrebno vključiti tudi potrošnike, torej prebivalce in obiskovalce teh področij, pa tudi nosilce odločanja in predstavnike znanosti. Alpska krajina je skupna dobrina, ki je ni mogoče podariti za pol cene zaradi interesov posameznikov, prav tako pa je tudi ni mogoče prepustiti samo določenemu krogu uporabnikov.

To skupno dobrino moramo uporabljati trajnostno. Čeprav je njena lastna vrednost priznana, pa le-te ni mogoče oceniti kot finančne vrednosti. Ta sestavni del mora biti vključen v demokratično obravnavo, če želimo zagotoviti dolgoročno financiranje ohranjanja in razvoja kulturne in naravne krajine v Alpah.

Vloga znanosti

Naloga znanosti je nakazovanje prednosti določenega tipa krajine v primerjavi z nekim drugim tipom ter iskanje možnosti, da bi se med seboj uskladili različni socialnoekonomski in ekološki interesi. Na podlagi

tega so znanstveniki razvili učinkovite in uspešne metode za »ohranitev« krajine v njeni dinamiki, ki njeno kakovost in funkcije dolgoročno zagotavljajo. Rezultati tega raziskovalnega dela tvorijo podlago za razpravo o prihodnosti alpske krajine, ki pa še ni dosegla celotnega področja Alp. Protokol o varstvu narave in urejanju krajine Alpske konvencije ponuja za to ustrezen okvir. Sliko za ta okvir pa bo treba še narisati...

© Gesellschaft für ökologische Forschung e.V., München

Nacionalni raziskovalni program v Švici

Ur. – 23. junija 1999 je švicarski Zvezni svet sprejel sklep o izvedbi novega raziskovalnega programa (NFP) za tematsko področje »alpskih krajin in življenjskih prostorov«. NFP – 48 alpskih krajin in življenjskih prostorov je osnova za raziskovanje, poznavanje in uresničevanje, s čimer naj bi na inovativen način rešili družbene, kulturne, ekonomske in ekološke konflikte pri ciljih in rabi v alpskem prostoru ter njegovih okoliških območjih. Transdisciplinarne raziskovalne študije in študije o izvedljivosti naj bi odgovorile na osrednje vprašanje, in sicer, kako še naprej razvijati krajine in življenjske prostore z vidika uporabnikov kakor tudi glede na prihod-

nje politično-gospodarske okvirne pogoje, ne da bi bili pri tem ogroženi biološki sistemi.

Za stroške programa je predvideno okrog 9,6 milijonov evrov.

(Vir: WSL, Birmensdorf;
<http://www.wsl.ch/land/alpscapes>)

Drugi pomembni naslovi/ programi na področju »alpskih krajin« so navedeni na spletnem naslovu www.cipra.org.

Instrument za sodelovanje s prebivalci

Alpski krajini grozijo rekreativci

Število tistih, ki v neokrnjeni pokrajini iščejo doživetja, se nenehno povečuje. Novi trendi povzročajo velikanski pritisk na krajino. »V turizmu usmerjeni koncepti za razvoj krajine« naj bi ustvarili pomoč in zadovoljstvo čim večjega števila zainteresiranih.

BS./DS. – Temperamentna vožnja z gorskim kolesom po ozkih poteh alpskih travnišč, mirna smučarska tura po zasneženem smrekovem gozdu, spust po pršiču z osamljenega vrha gore ali pa naporen trekning po temnih širjavah močvirske krajine. Kateri za naravo navdušen športnik bi rad zamudil take ture?

Novi trendi ogrožajo zadnje sonaravne kulturne krajine

Pri tem niso priljubljene le klasične dejavnosti, temveč tudi modni športi, kot so kanjoning, rafting ali prosto plezanje. Turistično gospodarstvo se veseli dodatnih prihodkov, predstavniki gospodarskih obrobni področij pa novih možnosti za ustvarjanje vrednosti. Posledica teh novih trendov je, da v blagajno sicer več priteče – čeprav pogosto le za kratek čas, vendar se dodatno še poveča pritisk na krajino. In če ne bodo kmalu določeni oprijemljivi varovalni mehanizmi, grozi nevarnost, da bo postmoderna družba prostega časa s svojimi prek vseh meja naraščajočimi potrebami kolonizirala še zadnje sonaravne kulturne krajine.

V sodelovanju z drugimi inštitucijami pripravlja visoka šola v Rapperswilu poseben instrument, s katerim bi s pritegnitvijo lokalnih akterjev za krajino izdelali

rešitve, ki bi bile primerne za prihodnost. »Koncepti za razvoj krajine, ki so usmerjeni v turizmu«, so instrumenti načrtovanja, s katerimi se usklajujejo interesi narave in krajine, kmetijstva in gozdarstva ter selektivno turizma, rekreacije, prostega časa in pri katerih istočasno nastajajo sinergije. Ne gre za statičen, tj. na ohranitev usmerjen instrument, temveč instrument, ki je zavestno usmerjen v trajnostni razvoj. Zelo pomembni so intervjuji in delavnice s tamkajšnjim prebivalstvom. S sodelovanjem le-teh bodo izdelani cilji in programi za prihodnji razvoj.

Ali je mogoče na tej pešpoti urediti pot za gorska kolesa? Ali so trekningi na smučeh primerni za gorske gozdove? Ali je tu izgradnja novih športnih infrastrukturnih objektov (npr. sankališč poleti) posebej problematična? Ali naj se za to področje izbere ekstenzivno kmetijstvo? Kje bi moralo varstvo narave imeti absolutno prednost? Tako se glasijo vprašanja, ki jih je mogoče pojasniti v okviru »turistično usmerjenih konceptov za razvoj krajine«. Kakšni naj bodo najpomembnejši rezultati, pa se lahko določi na ravni prostorskega načrtovanja.

Iskanje sprejemljivih rešitev z vsemi udeleženci

Ne nazadnje tudi s preiščanim in natančnim popisom osnov in z atraktivno vizualno predstavitevjo je na podlagi »konceptov za razvoj krajine, ki so usmerjeni v turizmu«, skupaj z občinskimi sveti, ponudniki turističnih storitev, predstavniki okoljskih organizacij in načrtovalci prostora možno najti sprejemljive rešitve o tem, ali z dejavnostmi v krajini nadaljevati ali jih opustiti. Na različnih krajih v Alpah so ta instrument že preizkusili in pri tem prišli do pozitivnih rezultatov, tako predvsem v skupinskih diplomskih nalogah v Liguriji v italijanskih Alpah, v Pfywaldu, Wallisu, Göschenenski dolini v osrednji Švici kakor tudi na Schamserbergu in pa v dolini reke Albule v Graubündnu.

© Alpen Büro, Zürich

Primer za belo knjigo

Povečanje vrednosti domače pasme ovac: spodbuda za hribovsko kmetijstvo

V dolini reke Sture v Piemontu podpirajo projekt, s katerim ne bodo le obvarovali ovce pasme sambucana pred izumrtjem, temveč tudi izboljšali položaj vzrejne dejavnosti in visokogorskih pašnikov, pospeševali razvoj zaposlovanja, gospodarstva in socialnega okolja ter poskrbeli za večje varstvo gorskega sveta.

Ur. – Pasma ovac sambucana iz doline reke Sture je primerna za skalnate pašnike in pašnike na neugodnih terenih, je pa tudi odlična »dobaviteljica« zelo kakovostnega mesa. Leta 1985 so rejci s podporo domače hribovske občine z namenom, da bi ponovno oživili to pasmo in povečali njeno vrednost (takrat je obstajalo samo še 80 živali), ustanovili lastno združenje z imenom L' Escauron. K dejavnostim združenja sodijo vodenje centra za vzrejo ovnov, pospeševanje in priprava razstav za vzrejo izbranih ovac in ovnov iz vzrejnih obratov, organiziranje srečanj za poklicno usposabljanje in ustanovitev skupine mladih rejcev ovac. Doslej so sprejeli veliko števi-

lo ukrepov, kot so izboljšava vzrejnih tehnik in razvoj ovčereje s pašniki na planinah, ponovna uporaba zapuščenih obratov in prestrukturiranje drugih obratov, ki so primerni za ovčerejo, izboljšava pašniških površin in spodbujanje kakovostnejše košnje. Izdelava blagovne znamke je povzročila, da se je dvignila vrednost ovce sambucana, poleg tega pa so tako oživili zadruge rejcev, ki si je za cilj postavila usklajevanje in nadzor nad trženjem izdelkov vzreje.

1. točka 10. člena »Protokola o hribovskem kmetijstvu« ugotavlja naslednje: »Pogodbenice se strinjajo, da je okolju primerna živinoreja na obstoječih površinah bistveni sestavni del hribovskega kmetijstva kot vir dohodka in tudi kot element krajinske in kulturne identitete. Zato je treba ohraniti živinorejo z njeno raznovrstnostjo pasem, vključno s tradicionalnimi domačimi živalmi, značilnimi vrstami ter z njihovimi značilnimi proizvodi. Ta živinoreja mora biti prilagojena območju, razpoložljivim površinam in biti sprejemljiva za okolje.«

Foto: Francesco Pastorelli

Vas Sambuco – Val Stura je dala ime sambukanski ovci

Črna lista

Les Sybelles: povezava šestih smučišč

V kraju Maurienne v francoski Savoiji so iz predala ponovno potegnili projekt, ki predvideva povezavo šestih smučišč. Tako je spet v načrtu ogromno gradbišče, in to v regiji, kjer je varstvo krajine in narave za francoske Severne Alpe toliko pomembnejše, ker gre za področje, ki je na svetu najgosteje preprejeno z žičnicami.

Ur. – Projekt predvideva na vrhu gore Ouillon povezavo obeh »velikih« zimskošportnih krajev Le Corbier in La Toussuire s štirimi postajami v vasi Arvan, za to pa bo potrebno 17 novih – skorajda vodoravnih – žičnic, »da bi tako lahko zagotovili okolju prijazen smučarski turizem«, ki poleg tega za športnike pozimi nikakor ni zanimiv. Take investicije danes v ekonomskem smislu ne moremo več opravičiti, kajti povpraševanje še zdaleč ne presega ponudbe tehnično urejenih smučišč. Zaradi podnebnih sprememb moramo razen tega računati tudi z negativnimi vplivi na snežne pogoje na novih smučiščih.

Posledice za krajino, ki so povezane s tem, in pa gospodarski nesmisel te nove ofenzive pobudnikov projekta niso združljive s turizmom v prihodnosti, ki zajema vse štiri letne čase in si prizadeva, da bi večji del lokalnega prebivalstva vključil v proces ustvarjanja optimalne vrednosti krajine in rabo regionalnih virov.

Usoda področja je sedaj v rokah francoskega ministrstva za okolje in prostor. Nevladne organizacije, med drugim tudi »Mountain Wilderness Francija«, zahtevajo, da se ogrožena območja zavarujejo, s čimer bi rešili edinstveno naravno krajino.

10. člen »Protokola o varstvu narave in urejanju krajine«: Pogodbenice bodo delovale tako, da bodo vse za prostor pomembne rabe takšne, da bodo čim manj prizadele naravo in krajino.

© Gesellschaft für ökologische Forschung e.V., München

Informacijsko stičišče za Alpe

Tri mednarodna združenja načrtujejo skupno informacijsko stičišče za Alpe, da bi tako lahko povezali obstoječe dejavnosti. »Alpenforum Europa« naj bi financirali iz programa Evropske unije INTERREG IIIB.

Ur. – Uresničevanje ciljev, ki so bili zastavljeni v Riu, predstavlja za gorska območja prav poseben izziv. Po eni strani imamo tu opraviti z izredno občutljivimi ekosistemi, ki lahko zaradi netrajnostnega gospodarjenja utrpijo večjo škodo kot ekosistemi v nižinskih predelih. Po drugi strani pa strukturne spremembe posebej vplivajo na gorske predele, kjer poseljenost na strminah ponekod ni zelo gosta. Konferenca Združenih narodov v Riu je temu vprašanju posvetila posebno pozornost, kar je izraženo v 13. poglavju Agende 21. Kot posledica tega sta bili ustanovljeni dve organizaciji, in sicer »International Mountain Forum« leta 1995, »European Mountain Forum« pa leta 1998.

Tri organizacije – »Mednarodna komisija za zaščito Alp – CIPRA«, »Naturfreunde Internazionale – NFI« in »Club Arc Alpin – CAA« – so se med seboj povezale, da bi preučile možnosti za ustanovitev nekakšnega alpskega vozlišča (»Alpenforum«) v okviru »European Mountain Forum«. Ker statut EMF zahtevam treh krovnih združenj CIPRE, NFI in CAA še ne zadostuje popolnoma, »Alpenforum« doslej formalnega pristopa k EMF še ni predvidel. EMF je sicer sprejel sklep, da bo opravil potrebno revizijo statuta, s čimer bo v kratkem omogočen pristop »Alpenforum Europa« k »European Mountain Forum«. Za prehodni čas pa je predvideno, da bodo sodelovanje uredili v posebni »pogodbi o partnerstvu«. EMF je »Alpenforum Europa« že priznal kot alpsko vozlišče.

Zakaj alpsko vozlišče EMF?

Ideja o trajnostnem razvoju v skladu s sklepi konference v Riu zahteva uresničevanje trajnosti na vseh ravneh in sloni na solidarnosti ter izmenjavi med regijami po svetu, pa tudi med različnimi nivoji delovanja (tj. lokalnimi, regionalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi). Alpe so najgosteje poseljena gorska regija

na svetu, za katero je značilna največja intenzivnost omrežij nevladnih organizacij. Alpe so tudi edino transnacionalno gorsko področje, za katero obstaja obvezujoča konvencija, sklenjena med posameznimi državami udeleženkami. Vsa ta dejstva so povzročila kopico – dobrih in slabih – izkušenj. Temu ustrezno lahko ugotovimo, da je zanimanje akterjev z drugih gorskih območij za Alpe zelo veliko.

Tako obstaja v smislu sklepov konference v Riu za alpske organizacije po eni strani moralna obveznost, da svoje znanje ter pozitivne in negativne izkušnje posredujejo drugim. Po drugi strani pa imajo lahko Alpe tudi zelo velike koristi od izmenjave z drugimi gorskimi območji.

»Znotrajalpski« interesi

Za Alpe bi alpsko vozlišče EMF pomenilo priložnost, da se ustvari nekakšen temelj, prek katerega bi tri organizacije CAA, CIPRA in NFI lahko uzakonile svoje sodelovanje pri izmenjavi informacij. Obliko informacije, vsebino in intenzivnost je potrebno določiti v sodelovanju med organizacijami. Tri transnacionalne nevladne organizacije kažejo veliko zanimanje za vzpostavitev alpskega vozlišča, ki jim bo omogočil, da bodo združile informacije, ki so na voljo v njihovih članskih organizacijah, ter jih sporočile širši javnosti. Poleg tega se lahko znanje iz drugih gorskih regij steka v to informacijsko dejavnost, od katere pa bi imeli koristi vsi, ki imajo opraviti pri svojem vsakodnevnem delu z Alpami: nevladne organizacije, uprava, znanost in gospodarstvo.

www.cipra.org, www.nfi.org, www.alpenverein.at,
www.alpenverein.de, www.clubalpin.com,
www.sac-cas.ch, www.cai.it, www.pzs.si,
www.mtnforum.org

© Mountain forum

Letna strokovna konferenca CIPRE, Trento, 12. – 14. oktober 2000

Alpski turizem: ekonomska kakovost – ekološka kakovost

Strokovna konferenca CIPRE, ki bo letos v Trentu, bo poskusila rešiti vprašanje, v kolikšni meri prinaša turizem lokalnemu prebivalstvu koristi, katere njegove oblike so okolju prijazne in socialno sprejemljive katere oblike zagotavljajo za domačine ustvarjanje optimalne vrednosti.

HM. – V alpskem prostoru je za turiste na voljo 5 milijonov prenočitvenih zmogljivosti; vsako leto izkoristi to možnost 60 milijonov ljudi, drugi v Alpe pripotujejo za en dan. Promet znaša v alpskem turizmu letno približno 20 milijonov evrov, kar zavzema v svetovnem turizmu okrog 5 % prometa. Turizem v Alpah pa že nekaj let zastaja, v nekaterih regijah lahko govorimo kar o pravi krizi.

Gospodarski pomen turizma za neposredno prizadete prebivalce ni jasen

O gospodarskem pomenu turizma sicer ne more biti dvoma, po drugi strani pa vlada – tudi med ponudniki turističnih storitev – soglasje o tem, da so v marsikaterem kraju ekološke in socialne obremenitve okolja zaradi turizma prekoračile meje trajnosti. Nešteto srečanj in študij se je že ukvarjalo z vprašanjem manj škodljivih oblik turizma: s tako imenovanim »okolju prijaznim« ali »trajnostnim« turizmom. V nasprotju s tem pa je manj jasno, kakšno gospodarsko vlogo v resnici ima turizem v alpskih dolinah. Pogosto nastane vtis, da pri celotnem lokalnem prometu od turizma le manjši del prihodka pripade samemu kraju v obliki delovnih mest, kar prinaša v turistično regijo blaginjo, medtem ko je glavni del prometa namenjen za podporo »importov« vseh vrst.

Če naj bi turistično gospodarstvo v določeni regiji ustvarjalo delovna mesta neposredno ali posredno in s tem prispevalo k temu, da bi bila prebivalcem zagotovljena eksistenca, bi bilo potrebno raziskati tudi vprašanje, na kakšen način in s kolikšno učinkovitostjo vloženih sredstev na to vpliva današnja turistična ponudba. Taka raziskava je še pomembnejša, če je prizadeto območje še posebej občutljivo, kot to velja za Alpe.

Stališče Cipse je, da je v alpskem prostoru nujno identificirati oblike turistične ponudbe, ki imajo na okolje zmeren vpliv in hkrati za prizadeto regijo s seboj prinašajo zaželene gospodarske učinke.

Rezultati konference morajo biti konkretni

Mednarodna konferenca v Trentu želi zato zelo natančno preučiti, kakšne so posledice, ki ga ima turizem na regionalno gospodarstvo, njeni cilji pa so naslednji:

- analiza ustvarjanja vrednosti iz prometa od turizma s pomočjo študij,
- določitev oblik turistične ponudbe, ki omogočajo najboljšo porazdelitev prihodka v kraju samem,
- določitev najdonosnejših investicij in najbolj racionalne uporabe virov za razvoj učinkovitega turističnega gospodarstva v regiji;
- ovrednotenje možnosti in najprimernejših rešitev za izboljšanje učinkovitosti gospodarskih krogotokov, na katere vpliva turizem (katere so učinkovite možnosti za vključitev turizma, kmetijstva, obrti in lokalnega gospodarstva, oskrbe z energijo iz lokalnih virov, organizacije in izvedbe skupnih prevozov, kulturne ponudbe...);
- raziskava možnosti, s pomočjo katerih bi dosegli enako ustvarjanje vrednosti na lokalni ravni z manjšim prometom iz turizma, zato pa z izboljšano porazdelitvijo prihodka;
- preučitev vprašanja, ali se ni učinkoviteje odzvati na »turistično krizo« v Alpah z izboljšanjem »regionalnih« gospodarskih krogotokov kot pa z vlaganjem v velike infrastrukturne objekte, »megadogodke« in potratne reklamne kampanje, ki bi bile namenjene vedno novim gostom.

© Gemeinde Trento

Glede programa in prijave glej priložen prospekt. Najnovejši program je na voljo na internetu na spletni strani www.cipra.org.

Informacije: CIPRA-Italija: tel.: 0039 011 54 86 26, faks: 0039 011 53 41 20, e-pošta: cipra@arpnet.it;

CIPRA-International: tel.: 00423 237 40 30, faks: 00423 237 40 31, e-pošta: cipra@cipra.org

V Alpski konvenciji se je začelo premikati

Na 16. zasedanju Stalnega odbora alpske konference, ki je bila od 24. do 26. maja v Churu, se je pokazalo, da se je po letih stagnacije v Alpski konvenciji končno začelo premikati. Novi zagon bi lahko zaustavila samo Italija, ki bi z zavrnitvijo prometnega protokola zavrla celoten proces. In to najbrž za vedno...

Ur. – Protokol o prometu (glej članek na strani 8) je jezikovno usklajen in je bil pravočasno poslan ministrom. Predstavniki držav so v Churu izrecno poudarili, da je protokol ocenjen pozitivno in da ga naj bi podpisali konec oktobra v Luzernu na 6. alpski konferenci (konferenci ministrov za okolje iz alpskih držav in Evropske unije). Skeptične tone je slišati samo iz Italije.

Stalni sekretariat še daleč od cilja

Potem ko je Evropska unija prenehala financirati sistem za opazovanje in informiranje v Alpah (SOIA), se tovrstne dejavnosti odvijajo v zmanjšanem obsegu, vendar pa se pogodbenice Alpske konvencije zavedajo, da se jih ne sme ukiniti. Zaenkrat se izvajajo le že začeta dela, pri čemer so različne države prevzele naloge na podlagi decentralnega koncepta. Vsekakor pa naj bi prišlo čim prej do vzpostavitve stalnega urada za SOIA, za kar so pokazali zanimanje zlasti pri Evropski agenciji za okolje v Kopenhagenu ter pri organizaciji UNEP-GRID v Ženevi. Obenem preverjajo tudi drugi možnosti, kot je, recimo, povezava s stalnim sekretariatom.

Glede ustanovitve stalnega sekretariata so o pogojih za razpis in porazdelitvi stroškov tekla razprave že na zelo konkretni ravni. Pogodbenice naj bi bile pozvane k predstavitvi svoje kandidature. Obstajalo je soglasje, da naj bi 6. alpska konferenca konec oktobra tega leta Stalni odbor pooblastila za pripravo razpisa za ustanovitev stalnega sekretariata, nato pa bo mogoče izbrati sedež za 7. alpsko konferenco, ki bo leta 2002. Nemčija ima kot edina pogodbenica glede ustanovitve stalnega sekretariata še določene pridržke, vendar pa je bilo v njenem pisnem mnenju med vrsticami mogoče prebrati, da bi se Nemčija lahko tej zamisli prenehala upirati takoj, ko bodo prometni protokol spravili pod streho in ko se bo Avstrija odrekla sedanjemu stališču, da ne bo podpisala nobenega protokola.

Sedaj gre za izvajanje konvencije!

Kot bistveno prednost za napredovanje alpskega procesa moramo oceniti tudi dejstvo, da je bilo sedem že podpisanih protokolov sedaj tudi jezikovno usklajenih. Ta korak bi moral biti storjen pred leti, kajti besedila med seboj niso bila usklajena v vseh jezikovnih različicah, to pa je onemogočilo, da bi države lahko ratificirale konvencijo.

V zvezi s konkretnim uresničevanjem Alpske konvencije je Švica pripravila dokument, ki vsebuje dvanajst tez. Države se zavedajo, da mora biti za izvajanje konvencije na voljo seveda tudi denar. Pri stikih z javnostmi želijo sodelovati z nevladnimi organizacijami, ki so na tem področju razvile več dejavnosti kot pa države same. Doslej veljavno načelo, da naj ne bi več pripravili novih protokolov, so na zasedanju relativirali. CIPRA je mnenja, da je končno potrebno vzeti v roke zlasti Protokol o prebivalstvu in kulturi, ki je predviden v Alpski konvenciji.

Program Evropske unije INTERREG IIIB – Alpine Space naj bi po mnenju odgovornih uporabili pri uresničevanju Alpske konvencije.

Naslednje zasedanje Stalnega odbora bo od 4. do 6. septembra v Tessinu.

Prometni protokol na dobri poti

Kdo bi si mislil: po večletni stagnaciji so pogodbenice Alpske konvencije našle kompromisno rešitev za prometni protokol

Ur. – Glavna tema marčevskega zasedanja Stalnega odbora je bil prometni protokol. Na štirih sejah delovne skupine so pod liechtensteinskim predsedstvom pripravili protokol, ki je bil kot kompromis sprejemljiv za vse države. V zadnje pol ure na zadnjem zasedanju je Francija vložila predlog, ki ni več ustrezal duhu Alpske konvencije. Liechtenstein in Švica sta imeli glede tega pomisleke.

Na 15. zasedanju Stalnega odbora so se države še enkrat lotile tega vprašanja. Italija, ki je bila kooperativna na vseh sejah delovne skupine in dotlej ni imela nobenih pridržkov, je nenadoma sporočila, da se s takim protokolom ne more strinjati. To je bil povod za ponovno načelno razpravo o členu, ki obravnava izgradnjo cest. In glej, rezultat niti ni slab. Odločilni člen o gradnji cest (glej okvir) je po mnenju CIPRE boljši od

vseh dosedanjih formulacij. Pogodbenice se ne bodo odpovedale le cestam višjega razreda **skozi Alpe**, kot je bilo predvideno, temveč vsem cestam višjega razreda za **promet skozi Alpe**. Tako je definitivno konec načrtov o Alemagni (glej članek na str. 13). Pa tudi projekte kot predor Letze na Predarlškem (CIPRA-Info 51, dec. 1998) bo težko uresničiti, če se dokaže, da predstavljajo cesto višjega razreda za promet skozi Alpe. V prvem odstavku 11. člena niso predvidene nobene izjeme. Drugi odstavek sicer navaja, pod katerimi pogoji je mogoče graditi ceste višjega razreda, vendar to velja le za ceste za promet znotraj Alp.

Poleg tega so v prometnem protokolu tudi formulacije o pomembnih točkah kot npr. resnični stroški, podpiranje javnega prometa, ki so po mnenju CIPRE kot celota zelo uspele.

11. člen Cestni promet

1) Pogodbenice se odpovedujejo gradnji novih cest višjega reda za čezalpski promet.

2) Cestni projekt višjega reda za znotrajalpski promet se lahko udejanji le takrat, če:

- a) je mo z ustreznimi preventivnimi in kompenzacijskimi ukrepi na osnovi rezultata presoje vplivov na okolje dose i cilje, dolo ene v členu 2. odstavka 2. člena Alpske konvencije in
- b) potreb po prevoznih zmogljivostih ni mo zadovoljiti z boljšo izkoriščenostjo obstoje ih cestnih in železniških zmogljivosti, z rekonstrukcijo ali novogradnjo železniških in plovnih infrastruktur ter z izboljšanjem kombiniranega prometa kot tudi z nadaljnjimi prometno-organizacijskimi ukrepi in
- c) je presoja smotrnosti pokazala, da je projekt ekonomičen, da obvlada tveganja in da je rezultat presoje vplivov na okolje pozitiven in
- d) se upoštevajo plani/programi urejanja prostora in trajnostni razvoj.

Reševanje sporov: problem rešen

Ur. – Po nekaterih ovinkih je delovna skupina končno predložila zelo uporaben protokol o reševanju sporov med pogodbenicami Alpske konvencije. Edina odprta točka je še vprašanje, ali se bodo sodbe razsodišč dostavljale opazovalkam v vsakem primeru ali pa le, če se za to izrečeta prizadeti državi. CIPRE to vprašanje ne zanima, ker je prepričana, da bo tudi brez uradne dostave v najkrajšem roku od ene ali od druge strani dobila besedilo razsodbe. Ostaja le

vprašanje, ali hočejo države zavestno zbudati vtis netransparentnosti.

Pogovor v Berlinu med CIPRO in nemško delegacijo pri Stalnem odboru o različnih mnenjih glede tega protokola je bil zelo konstruktiven.

Presenetljiva spoznanja študije

Tranzit skozi Alpe in obremenitev zraka

Da se obseg tranzitnega prometa skozi Alpe že vsa leta povečuje, ni nič novega. Neka študija je zdaj znanstveno dokazala, da težki promet bolj obremenjuje zrak v alpskih dolinah kot v predelih Mittellanda.

Ur. – Zaradi količine prometa na cestah so ob alpskih tranzitnih oseh bistveno presežene z zakonom dovoljene mejne vrednosti za obremenitev zraka. Negativno vpliva tudi alpska meteorologija z inverzijo in vetrovi, kanaliziranimi v dolinah. Švicarska Alpska pobuda je pri podjetju Ökoscience naročila celovito študijo, ki naj bi podrobno preučila vplive tranzita skozi Alpe na kakovost zraka in primerjala rezultate ob tranzitih oseh Gotthard in Brenner s švicarskim Mittellandom.

Omejeni pogoji razširjanja

Zaradi ozkih alpskih dolin so pogoji izmenjave zračnih gmot slabši kot v Mittellandu. Okoliške gore ovirajo horizontalno odnašanje. Škodljive snovi, ki se sproščajo v dolinah in ki jih prinaša veter tudi od drugod, se zbirajo v dolinah in so povod za povečanje obremenitev. Pogost pojav inverzije ovira vertikalno menjavanje zraka. Inverzije so stabilni sloji zračnih gmot blizu tal. Ponoči se tla ohladijo in s tem tudi bližnji zrak. Ta postaja težek in se zbira v kotanjah in dolinah. Nastajajo jezera hladnega zraka. Zaradi stabilnosti sloja pri temperaturni inverziji nastanejo pregrade za izmenjavo zračnih gmot. Emisije pri tleh se zaradi teh pregrad ne morejo dvigovati in se zbirajo v jezeru hladnega zraka.

Višje obremenitve pozimi in ponoči

Na primeru brennerske osi je prikazan vpliv letnih časov na obremenitev zraka z NOx v alpskih dolinah. Količina prometa je poleti za 1,4 krat večja kot pozimi,

koncentracije NOx pa so pozimi v primerjavi z drugimi letnimi časi zelo visoke. Poletno sončno sevanje spodbuja mešanje zračnih slojev blizu tal. Pozimi so pogoji razširjanja manj ugodni, več je inverzij.

Poleg nihanj pri obremenitvi z NOx zaradi letnih časov obstajajo na Brennerju tudi časovna nihanja. Prometa je ponoči deset krat manj kot podnevi, kljub temu so izmerjene vrednosti NOx ponoči na splošno višje kot podnevi. Razlog so zopet pogoji razširjanja. Hlajenje zaradi pomanjkanja sončnih žarkov povzroča ponoči nastanek stabilnih slojev zraka v bližini tal in s tem tudi kopičenje škodljivih snovi. Visoke vrednosti pri nočni obremenitvi je mogoče preprečiti le s prepovedjo nočne vožnje za tovornjake!

Višje obremenitve v alpskih dolinah kot v Mittellandu

Primerjava lokacij blizu avtocest na gotthardski osi (Altdorf, Gross Ei) in v švicarskem Mittellandu (Härkingen) dokazuje, da so, kot uvodoma rečeno, pogoji za razširjanje v alpskih dolinah neugodni. Obremenitev s prometom je v Härkingenu približno trikrat višja kot v dolini Urner Reusstal, obremenitev s NOx pa je na obeh lokacijah skoraj enaka. Močnejši vetrovi hitreje in dlje odnašajo emisije v Mittellandu kot na severnem delu Gottharda. Pri enakem prometu kot v Härkingenu bi lahko pričakovali trikratno obremenitev z emisijami v dolini Urner Reusstal!

Povzetek študije podjetja Ökoscience z naslovom »Auswirkungen des Alpentransitverkehrs auf die Luftbelastung in den Alpentälern«, objavljenem marca 2000 tudi v angleščini, francoščini in italijanščini, lahko naročite pri www.alpeninitiative.ch ali pri tajništvu Alpske pobude: Sekretariat Alpeninitiative, Pf. 28, 6460 Altdorf 1, tel. 041 870 97 81 faks 041 870 97 88, info@alpeninitiative.ch.

Alemagna? Nikoli!

Pod tem naslovom je Avstrijsko planinsko društvo (OeAV) v sodelovanju z vzhodnotirolskimi sekcijami Sillian, Lienz in Matrei i.O. v hiši nacionalnega parka Avstrijskega planinskega društva »Kesslerstadel« v Matreiu pred kratkim predstavilo novo informativno zgibanko o projektu avtoceste Alemagna.

P.H. – Na podlagi tega projekta o izgradnji cest višjega razreda iz italijanskega Veneta naj bi se pot nadaljevala od Belluna prek doline Cadore proti južnotirolski dolini Pustertal in avstrijski meji. Na avstrijskem državnem ozemlju bi uresničitev projekta v prvi vrsti hudo prizadela predvsem Dravsko dolino in Pustertal, pa tudi dolino Iseltal, kjer bi pot mimo območja Felbertauern zavila proti severu.

Šele meseca maja 2000 so v severni Italiji ustanovili združenje »Pro Alemagna – avtocesta od Benetk do Münchna«. Predstavniki združenja so 22. maja predsedniku komisije za Transporte v Evropskem parlamentu izročili osnutek predloga, kako bi se nadaljevala avtocesta na relaciji Benetke – München.

V Avstriji in na Južnem Tirolskem so vse teritorialne skupnosti opravile svojo »domačo nalogo«, ko so se v

preteklih letih na zvezni, deželni in občinski ravni jasno opredelile proti izgradnji tega monstuoznega čezalpskega projekta.

Veliko upanje in priložnost, da bi ta nepriljubljen cestni projekt končno in za vedno »pokopali«, pa obstaja le v primeru, če bodo vsi ministri za okolje iz alpskih držav 31. oktobra 2000 podpisali prometni protokol, ki je bil predmet pogajanj.

Zgibanko lahko naročite pri OeAV na spletnem naslovu: peter.hasslacher@alpenverein.at

© Österreichischer Alpenverein 3/2000 – I. Gruber

»Povezanost v Alpah na obisku v Sloveniji«

Konec meseca maja so odgovorne pri Omrežju občin »Povezanost v Alpah« slovenski kolegi povabili, da se udeležijo ekskurzije po slovenskih Alpah. Predstavniki avstrijskih, italijanskih, nemških in švicarskih občin so se vabilu odzvali.

Ur. – Obiskali so slovenski ustanovni občini v Omrežju Kranjsko Goro in Bovec ter Triglavski narodni park. Prav tako pa so prireditelji v program uvrstili tudi obisk ostalih treh občin Kobarida, Cerknega in Bohinja, ki se zanimajo za sprejem v Omrežje občin.

Turizem je v občinah, ki so jih obiskali, eden od nosilnih stebrov gospodarstva. Za Kranjsko Goro, znano zimskošportno središče, je pomemben predvsem problem segrevanja podnebja, saj kraj leži na sorazmerno nizki nadmorski višini 800 metrov. Na kraškem območju, kjer imajo težave z vodo, načrtovani snežni topovi ne predstavljajo prave rešitve, razmišljajo pa še o tem, da bi še povečali raznovrstnost turistične

ponudbe. Tako so se v eni od vasi udeleženci ekskurzije lahko prepričali, kako neposredno tržijo lokalne izdelke. Ponudbe te vrste so zagotovo sredstvo, s pomočjo katerega lahko regija postane zanimivejša za turizem.

Občine, ki so jih obiskali, so pokazale veliko zanimanje za ohranitev hribovskega kmetijstva, pri čemer so pomembni kulturni in krajinski vidiki. Razvoj je pokazal, da se kmetijske dejavnosti v vedno večjem obsegu selijo na nižinska področja v dolinah, opuščene površine pa se polagoma spet zaraščajo.

V Bovcu so še vedno vidne posledice potresa iz leta 1998. V občini, v kateri živi več kot 3300 prebivalcev, je bilo treba zaradi varnostnih razlogov porušiti približno 400 objektov. Omrežje občin »Povezanost v Alpah« je organiziralo solidarnostno akcijo, v kateri so zbrali 80.000 DEM. Bovški župan je obisk predstavnikov izkoristil kot priložnost, da se ponovno zahvali občinam, ki so sodelovale v tej akciji.

© Triglav Nationalpark

Muzej Triglavskega narodnega parka v Trenti: ena izmed postojank na ekskurziji

25 let angažmaja za Alpe

Z ustanovitvijo CIPRE Avstrija so pred 25 leti položili temelje za današnje organizacijsko obliko CIPRE s predstavnitvi v vseh alpskih deželah. Po četrtoletnem delovanju je CIPRA Avstrija danes bolj dejavna kot kdajkoli prej.

Tirolski Lechtal

Foto: CIPRA-A

Pozno poleti leta 1974 sta Mednarodna organizacija za varstvo narave IUCN in Club Alpino Italiano CAI v Trentu organizirala simpozij o prihodnosti Alp. Takrat so se prvič sestali predstavniki nevladnih organizacij, znanstveniki, politiki in državni uradniki ter izmenjali mnenja in izkušnje o Alpah. Predlagali so, da bi vse organizacije, ki delujejo na področju varstva narave in okolja v Alpah, ustanovile nacionalne odbore, ki bi jih na mednarodni ravni koordinirala CIPRA. To je bil povod za ponovno aktiviranje CIPRE kot celote in ustanovitev CIPRE Avstrija. Ustanovni sestanek Avstrijskega nacionalnega odbora CIPRE je bil 11. aprila 1975 v Salzburgu.

Ustanovni člani so v skladu s »teorijo treh nog« predstavniki nevladnih organizacij, državnih služb ter znanosti. Danes se opira CIPRA Avstrija na nevladne organizacije (Avstrijska delovna skupnost za reševanje v gorah in naravi, Prijatelji narave, Avstrijska zveza za varstvo Alp, Avstrijsko planinsko društvo, Avstrijsko gozdarsko združenje, Avstrijska zveza za varstvo narave, Avstrijski turistični klub, Centrala deželnih lovskih zvez, Avstrijska zveza jamarjev) in na državne službe (devet zveznih dežel s svojimi oddelki za varstvo narave). CIPRA Avstrija je organizirana kot delovna skupina v krovni organizaciji za okolje ÖGNU s sedežem na Dunaju. Poleg dela na prostovoljni bazi, za katero so

se odločili na samem začetku in ki je do danes ostal odločilen faktor za uspešno delo na področju varstva Alp in bo to še v prihodnje, imajo tudi nekaj zaposlenih. Direktorica je od leta 1998 naprej Bettina Scheiderbauer; Biro Alpske konvencije, ki obstaja od leta 1994, pa vodi Reinhard Gschöpf.

Osnovo vsebinskega dela CIPRE Avstrija tvori šest strokovnih odborov za alpske teme (gozd-divjadpašniki, kras, naravni parki v Alpah, potenciali naravnega prostora, turizem, Alpska konvencija). Rezultate dela od leta 1990 naprej redno objavljajo. Pomembno težišče je nadaljnji razvoj in uresničevanje Alpske konvencije, ki je bila sprejeta na pobudo CIPRE. Tu gre za sodelovanje pri pripravi strokovnih vsebin za izvedbene določbe (protokole) kot tudi za vključevanje širše javnosti v razprave in uresničevanje. Za koordinacijo vseh teh dejavnosti ter informiranje in komunikacijo so leta 1994 ustanovili Biro Alpske konvencije, ki je na voljo tako nosilcem in njihovim članom kot tudi široki javnosti.

CIPRA Avstrija se bo na poti v naslednje tisočletje še naprej zavzemala za trajnosten, ekološki in kulturni razvoj alpskega prostora. Pred CIPRO Avstrija je po četrtoletnem delovanju še vedno veliko dela: tako pri velikih temah, zlasti glede Alpske konvencije, dejavnosti EU v alpskem prostoru ter »leta gora 2002«, ki so ga oklicali pri ZN, kot tudi pri nič manj pomembnem vsakodnevnem uporabi proti uničenju Alp.

CIPRA Avstrija

ALPE NISO KRAJ ZA MASOVNI TURIZEM

BS. – To je osrednje sporočilo konference o prihodnosti turizma v alpskem prostoru na primeru treh tirolskih dolin, na kateri so se na pobudo Naravovarstvene zveze in CIPRE Avstrija od 26. do 28. maja 2000 srečali predstavniki nevladnih organizacij, turistični delavci in politiki. V dolinah Stubaital, Gschnitztal in Lechtal so iskali primerne strategije za prihodnost. Veliko nasprotje je bilo zaznati med dolino Stubaital s 1,6 milijonov nočitev na leto in intenzivnim zimskim turizmom in dolino Gschnitztal z neokrnjeno naravno krajino in blagim turizmom, kjer je le 76.000 nočitev. V pripravi je zbornik s prispevki predavateljev ter razpravo, na voljo bo pri CIPRI Avstrija.

Aktivna CIPRA Nemčija

AGü. – CIPRA Nemčija sodeluje pri projektu, ki ga podpira evropski akcijski program za alpski prostor, v okviru katerega naj bi pripravili priročnik izbranih primerov trajnostnega načrtovanja prostora in regije v alpskem svetu. V načrtu je tudi popotniški vodnik k planinam in gorskim kmetijam na Zgornjem Bavarskem, ki sami tržijo svoje proizvode, ter dokumentacija sprememb krajine v različnih občinah v regiji Allgäu.

Kljub njenemu velikemu pomenu Alpske konvencije velik del nemškega prebivalstva in političnih nosilcev odločanja še vedno ne pozna zares. CIPRA Nemčija je zato zaprosila pri Evropski komisiji, pri zveznem in pri bavarskem ministrstvu za okolje, naj sprožijo informacijsko kampanjo o Alpski konvenciji. V zelo konstruktivnem pogovoru s predstavniki Zveze za varstvo narave na Bavarskem so se dogovorili za bolj tesno sodelovanje. Zelo razveseljivo je dejstvo, da največja bavarska okoljevarstvena organizacija intenzivno razmišlja o ponovnem članstvu v CIPRI.

Bodo v Liechtensteinu uvedli dajatev glede na zmogljivost – ali vendarle ne?

RI. – Po dobrem letu in pol priprav je liechtensteinski parlament maja 2000 dal soglasje za uvedbo dajatve za tovorna vozila glede na zmogljivost. Ta dajatev naj bi omogočila ugotavljanje resničnih stroškov v tovarnem prometu in hkrati spodbujala boljše izkoriščenost vozil. Tretjina prihodkov naj bi bila namenjena ukrepom za varstvo okolja in prometno politiko, dve tretjini pa za zmanjševanje spremljevalnih stroškov ob osebnih plačah.

Čeprav bi bilo dobro, da bi ves denar porabili za uresničevanje čimbolj neškodljivega tovarnega prometa, je treba pozdraviti odločitev o uvedbi te dajatve v Liechtensteinu. Vendar pa je konec maja bila sprejeta odločitev o pripravi referendumu proti njeni uvedbi. Jeseni 2000 bo prebivalstvo v Liechtensteinu predvidoma odločalo o uvedbi dajatve za tovorna vozila glede na zmogljivost.

Prireditve: uresničevanje Alpske konvencije

AGü. – Od 23. do 25. novembra bo v Schlechingu (Bavarska) potekala konferenca, ki jo v sodelovanju organizirajo Akademija za varstvo narave in urejanje krajine Laufen, CIPRA Nemčija in Nemško planinsko društvo (DAV), o vsebinah in stanju Alpske konvencije, njenem uresničevanju in potrebi po političnem delovanju, primerih trajnostnega razvoja v alpskem prostoru ter sodelovanju med turizmom, kmetijstvom in varstvom narave. S tem naj bi tudi podprli povezovalne različnih pobud na tem področju.

Kotizacija znaša 100.– DEM. Prijave sprejema: Bayerische Akademie für Naturschutz und Landschaftspflege (ANL), Seethalterstr. 6, D-83410 Laufen/Salzach, številka tečaja: F-110/2000, tel.: (08682) 89 63 – 0, faks: (08682) 89 63 – 17, naturschutzakademie@t-online.de, www.anl.de

Raziskovalni projekt »Prekomejni prostorski plani v slovensko – avstrijskem alpskem prostoru«

TŠ. – CIPRE-Slovenija, Zavod za varstvo Alp, Ljubljana se je odzvala na javni razpis Urada za prostorsko planiranje pri Ministrstvu za okolje in prostor na temo Promocija prostorskega načrtovanja, ki ga podpira tudi Avstrijski inštitut za Vzhodno in Jugovzhodno Evropo – Izpostava Ljubljana. Projekt je v imenu CIPRE-Slovenija pripravil dr. Boris Gaberščik, ki je tudi nosilec naloge.

Prekomejno načrtovanje je še daleč od realnosti in na tej poti bo treba premagati številne ovire; najprej se bo treba dokopati do čim bolj natančnejšega pregleda stanja in vzpostaviti bo treba čim več zvez na lokalni ravni, predvsem med obmejnimi občinami in regijami. Poleg pregleda na področju zakonodaje in izdelave prostorskih načrtov, ugotavljanja človeških in naravnih resursov bo izvedba projekta prispevala tudi k učinkovitejši prekomejni kooperaciji in koordinaciji prostorskega načrtovanja. Pričakuje se, da se bodo odprla različna izhodišča in pristopi pri prostorskem planiranju, pa tudi različni interesi z obeh strani meje.

To bi bil hkrati tudi prispevek CIPRE-Slovenija k izvajanju obveznosti Slovenije pri uresničevanju AK. Naloga bo končana predvidoma do srede decembra tega leta.

Foto: CIPRA

Maribor: alpsko mesto leta 2000

© Gemeinde Maribor

Po Beljaku/A (1997/98) in Bellunu/I (1999) je mednarodna žirija izbrala Maribor (Slovenija) za «alpsko mesto leta 2000».

17. Dezembra 1999 je Boris Sovič, župan mesta Maribor, prevzel naslov «Alpsko mesto leta 2000» od župana mesta Belluno, Maurizia Fistarola.

Prvič je žirija podelila naslov «alpsko mesto leta» za leto 1997 mestu Beljak, v letu 1999 je ta naslov nosilo italijansko mesto Belluno, v letu 2000 bo ta naziv nosil Maribor, leta 2001 pa nemško mesto Bad Reichenhall. Žirijo sestavljajo po en predstavnik mednarodne delovne skupnosti Alpskih mest, mednarodne komisije za zaščito Alp CIPRA ter organizacije Pro Vita Alpina.

Maribor je za leto 2000 pripravil obsežen program aktivnosti, ki vključuje strokovno svetovanje, izobraževanje in informiranje občank in občanov, kulturne, športne in zabavne prireditve pa tudi raziskovalne naloge. V oblikovanje in izvedbo programov so

vključeni oddelki mestne uprave, javna podjetja in institucije, zelo pomembno pa je, da v teh programih sodelujejo tudi nevladne organizacije ter društva in zveze s področij kulture in športa. Zelo pomembno mesto v teh programih ima tudi Univerza v Mariboru. Izbrana področja delovanja so hrana/biološko kmetovanje, energija (obnovljivi viri, svetovanje), voda, varovanje okolja, kultura, šport in turizem.

Gojmir Vizovišek

Sklad Aage V. Jensen Charity Foundation iz Vaduza (FL) je finančno podpril izid te številke biltena CIPRA-Info.

AZB FL-9494 Schaan / P. P. / Journal
2/00

Adressberichtigungen nach At. Nr. 552 meiden.

Zifferleudes durchkreuzen – Marquer de qui convient Pore una croceta secondo il caso		Gestorben Decedde Deceduto	
Annahme Adoptio Respinio		Nicht abgelehnt Non respinio	
Unbekannt Unbekannt Scritto scuto		Ungewiss Incerto Insufficiente	
Weggezogen Weggezogen Abgelesen Prel. de r. exp. del. non expiré Tasolato		Termin Termin Termin Termin	

IMPRESSUM

Obvestila CIPRE

izhajajo 4-krat letno

Impressum Obvestila CIPRE – izhajajo 4-krat letno – Uredništvo (Ur.): Andreas Götz, Michel Revaz, Alma Sartoris, Cristina Boschi – CIPRA-International – drugi avtorji: – AGü Andreas Güthler CIPRA-Deutschland, RI Regula Imhof LGU, PH Peter Hasslacher, BS Bettina Scheiderbauer, CIPRA-Österreich, BS/DS Bernd Schubert/Dominik Siegrist, TŠ Thomaz Štefe, CIPRA-Slowenien – Prevodi: Monika Eingriber, Zdenka Hafner-Celan, Fabienne Juilland, Rosita Lagravinese, Carla Toscana, Natasa Lescovic Uršic – Pri ponatisu zaželjena navedba vira – Natisnjeno na recikliran papir – Nem(ka, francoska, italijanska in slovenska izdaja – Celotna naklada: 12.500 – Tisk: Gutenberg AG, Schaan/Liechtenstein.

CIPRA-International, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan,
tel.: 00423 237 40 30, faks: 00423 237 40 31, e-mail: cipra@cipra.org, spletna stran: www.cipra.org

Nacionalni odbori:

CIPRA-Österreich, c/o ÖGNU Umweltdachverband, Alserstrasse 21/1/5, A-1080 Wien
tel.: 0043 1 40 113 36, faks: 0043 1 40 113 50, e-mail: cipra@oegnu.or.at

CIPRA-Schweiz, c/o Pro Natura, Postfach, CH-4020 Basel
tel.: 0041 61 317 92 42, faks: 0041 61 317 92 66, e-mail: mbehrens@pronatura.ch

CIPRA-Deutschland, Waltherstrasse 29, D-80337 München,
tel.: 0049 89 54 42 78 50, faks: 0049 89 54 42 78 99, e-mail: info@cipra.de, spletna stran:
www.cipra.de

CIPRA-France, c/o Mountain Wilderness, 5, Place Bir hakeim, F-38000 Grenoble,
tel.: 0033 476 01 89 08, faks: 0033 476 01 89 07, e-mail: cipra.france@wanadoo.fr

CIPRA-Liechtenstein, c/o LGU, Im Bretscha 22, FL-9494 Schaan
tel.: 00423 232 52 62, faks: 00423 237 40 31, e-mail: lgu@lgu.LOL.li

CIPRA-Italia, c/o Pro Natura Torino, via Pastrengo 20, I-10128 Torino
tel.: 0039 011 54 86 26, faks: 0039 011 534 120, e-mail: cipra@arpnet.it

CIPRA-Slovenija, Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 00386 61 200 78 00 (int. 209), e-mail:
cipra@gozdis.si

Regionalni odbor:

CIPRA-Südtirol, c/o Dachv. f. Natur- u. Umweltschutz, Kornpl. 10, I-39100 Bozen
tel.: 0039 0471 97 37 00, faks: 0039 0471 97 67 55, e-mail: natur@dnet.it, Website:
www.umwelt.bz.it